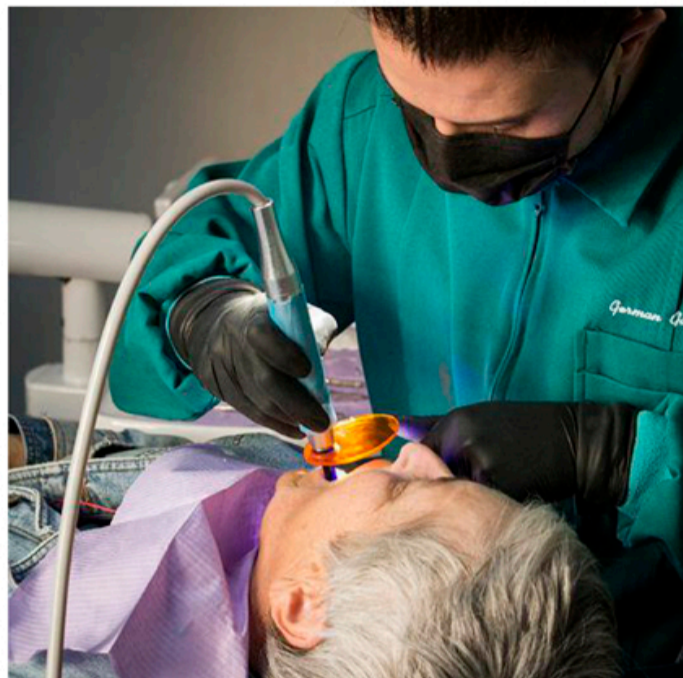

GRÄNSHANDEL. Utöver läkarbesök passar många turister på att handla mediciner och alkohol på den mexikanska sidan gränsen.

LÅNGVÅGA. Freida Walden har kommit i sin husbil för att göra rotfyllningar, dra ut tänder och sätta in tandkronor.

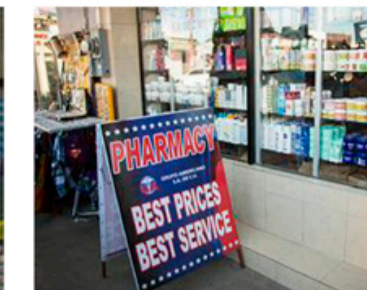
BEROENDE. Tandläkarsekretären Ángel Jiménez García tror inte att byn hade överlevt utan hälsoturisterna.

AVSPÄRRAT. Ett högt stängsel sträcker sig längs gränsen mot USA i Algodones.

ÅTERKOMMANDE BESÖKARE. Marilyn Lete har kommit hit i 20 års tid. Hon brukar tillbringa ett par månader om året i Arizona och korsar gränsen till Mexiko för att handla, äta och dricka gott.

Fakta: Hälsoturism i Baja California

■ Under 2016 beräknas över 2,4 miljoner turister ha kommit till delstaten Baja California för att uppsöka någon typ av hälso- eller sjukvård, varav 350 000 till Algodones. ■ Enligt turistmyndigheten spenderade de under 2016 nästan sju miljarder kronor i delstaten, varav över 400 miljoner i Algodones. ■ Många reser också till större städer som Tijuana eller Mexicali och delstaten arbetar aktivt för att bli än mer attraktiv för den här typen av besökare. ■ Enligt turistmyndigheten i Baja California är priserna för såväl mediciner som hälso- och sjukvård mellan 30 och 70 procent billigare här, jämfört med i exempelvis USA. ■ Förra året bildades Baja Californias första Centrum för medicinsk turism i Algodones, som en del i turistmyndighetens strategi för att locka ännu fler hälsoturister. ■ I hela delstaten Baja California ligger medelåldern för hälsoturisterna på 35-45 år, men till Algodones kommer framför allt personer över 50 år. En majoritet kommer från USA, medan en mindre andel kommer från Kanada. ■ I Algodones bor runt 6 000 personer. Samhället heter egentligen Vicente Guerrero, men är känt utifrån smeknamnet som det fått av de bomullsält som sträcker ut sig runt omkring. Det ligger precis på gränsen till USA där Kalifornien och Arizona möts.

Amerikaners ohälsa ger klirr i kassorna

MEXIKO: Människor från USA och Kanada vars sjukförsäkringar inte täcker det de behöver har hittat räddningen på andra sidan den mexikanska gränsen. Här ligger optiker, tandläkare och apotek vägg i vägg och en hel by lever på hälsoturismen.

Freida Walden har tagit av sig cowboyhatten och ligger utsträckt i tandläkarstolen medan en tand-skötterska lyser in i munnen och gör en sista kontroll. I går satt hon sju timmar i den där stolen: fyllde rotkanaler och drog ut två tänder. – Jag var inte alltför glad i går kväll, för jag hade ont. Men nu är jag glad för nu gör det inte ont längre och jag fick alltihop fixat på en dag. Det är fantastiskt.

PÅ ANDRA SIDAN gränsen står hennes husbil, som har varit hennes hem det senaste året. Efter att hennes man dött sålde hon huset i utkanten av Los Angeles för att ge

sig ut och resa. 70-årsdagen firade hon i Alaska och sedan körde hon genom Kanada. – Sedan skyndande jag hit, för hela året har jag låtit den här tanden vara utan att fixa den.

FREIDA WALDEN SÄGER att hon inte skulle ha haft råd att göra alla ingrepp i USA och att många, särskilt andra som lever i husbil, rekommenderat henne att åka hit till Algodones.

– Många lever på en liten budget så de måste gå någonstans där de har råd och det här är ett sådant ställe. Skillnaden är så stor: Det är halva priset eller ännu mindre.

Skulle hon ha gjort samma behandling i USA så gissar hon att det skulle ha gått på uppemot 90 000 kronor. Här betalade hon runt 30 000 kronor för flera rotfyllningar och utdragna tänder, plus åtta nya tandkronor.

HERMINIA MARÍN, 42, öppnade kliniken för 19 år sedan. Hon säger att 99,9 procent av deras kunder kommer från USA eller Kanada. Många kommer tillbaka år efter år och rekommenderar släkt och vänner. Besöken betalas i dollar.

– Det som också känns bra är att jag har kunnat anställa så många, vilket är viktigt, att ge jobb till

människor härifrån byn eller som kommer utifrån, säger hon.

HON HAR TOLV anställda och även hennes man och syster jobbar på kliniken. Hennes sekreterare Ángel Jiménez García förklarar vidare hur avgörande turismen är.

– Det är en enorm inkomst. Om de inte kom hit tror jag faktiskt att den här byn skulle vara död. Det är vår främsta inkomstkälla.

Under 2016 beräknas över 2,4

”Det är en enorm inkomstkälla. Om de inte kom hit tror jag faktiskt att den här byn skulle vara död.”

ÁNGEL JIMÉNEZ GARCÍA

miljoner turister ha besökt delstaten Baja California för att uppsöka hälso- eller sjukvård, varav 350 000 kom till lilla Algodones. Byn har runt 6 000 invånare och ligger precis på gränsen till USA där Kalifornien och Arizona möts. Tidigare bestod den mest av barer och restauranger, men nu trängs över 300 tandläkarliniker här.

– Om du frågar vilken tonåring som helst som går ut gymnasiet vad de vill läsa till så svarar de tandläkare. Men konkurrensen är större nu, säger Jiménez García

Själv har han fyra barn mellan 11 och 22 år. Äldsta dottern ville läsa till tandläkare, men Jiménez García avrådde henne eftersom så många redan etablerat sig som det. I stället siktar hon nu på att bli plastikkirurg. Att fortsätta leva på hälsoturismen är en självklarhet i familjen.

– Jag betalade 29 sist. – Men det är nog en större flaska. – Ja, det är 10 milliliter, ett annat märke. – Hur mycket kostar den här?

PÅ ETT AV de många apoteken i närheten står vännerna Diddi Perman och Marilyn Lete och diskuterar priser med personalen. De bor i Washington State i nordvästra USA, men brukar tillbringa ett par månader om året i Arizona och har kommit hit över dagen. Mari-

lyn Lete har gjort liknande resor i tjugo års tid; för Diddi Perman är det tredje besöket. Här passar de på att köpa årsransonen av mediciner. – Jag ska köpa 100 piller för 2,69, säger 75-åriga Diddi Perman.

– Ska du bara köpa hundra? Jag hade köpt tre burkar, kontrar Marilyn Lete, 82.

ÄVEN HON HAR köpt blodtrycksmedicin och har tidigare besökt tandläkare här.

– Alla våra vänner kommer och får sina tänder fixade och allting här nere, säger Diddi Perman.

Hon tycker det är praktiskt att korsa gränsen över dagen, men tror att det vore bra om president Donald Trumps planer på en mur mellan länderna blev verklighet.

– Jag tycker att allt som Trump vill göra är bra.

Just här tycker de dock att det kanske inte vore nödvändigt. De har sannolikt inte sett gruppen med centralamerikanska migranter som sover utomhus i andra änden av byn i väntan på ett tillfälle att korsa gränsen eller hitta ett jobb.

– Vi behöver inte en massa illegala människor. De kan komma på besök, men de måste komma lagligt, förtjänar Marilyn Lete. Strax utanför apoteket står Marbella Velázquez och säljer smycken och hantverk i ett stånd. Hon bodde

”Jag går alltid till optikern här. Det är ju så mycket billigare!”

LINDA CHRISTMAS

25 år i Los Angeles och arbetade på fabrik och byggen innan hon flyttade hit.

– Om de vill ha muren är det för att de inte tycker om mexikaner. En del av dem är bra människor och andra är precis som Trump. En del är rasister och jag har stött på dem, säger hon.

I SLUTET AV maj bröt ännu en ordväxling mellan Donald Trump och Mexikos president Enrique Peña Nieto ut, där Trump beskyllde Mexiko för att inte stoppa migranter och meddelade att ”till slut

kommer Mexiko att betala för muren”. Peña Nieto kontrade på Twitter med att skriva ”NEJ. Mexiko kommer ALDRIG att betala för en mur. Inte nu, inte någonsin.”

När vänsterledaren Andrés Manuel López Obrador nyligen valdes till Mexikos nästa president väcktes en del oro om att relationen kan förvärras, men än så länge har de båda ledarna uttryckt sig vänskapligt. På spel står utöver muren frihandelsavtalet Nafta, som de tre nordamerikanska länderna har försökt omförhandla sedan augusti förra året.

LINDA CHRISTMAS BOR i Yuma på andra sidan gränsen och har kommit hit i 25 år. Hon ska precis gå och hämta upp sina nya glasögon.

– Jag går alltid till optikern här. Det är ju så mycket billigare!

Före pensionen arbetade hon inom kriminalvården i Arizona. Även hon tror att en mur längs hela gränsen vore en bra idé.

– Någoting måste göras, för vi betalar en massa skatt för någon annan. Jag håller med Trump. Jag tror att någoting, kanske inte nödvändigtvis en mur, men någoting måste göras; vi måste stoppa dem på något sätt, säger Linda Christmas.

Oavsett vilket lär hälsoturismen fortsätta frodas. Förra året bildades Baja Californias första Centrum för

”Många lever på en liten budget så de måste gå någonstans där de har råd och det här är ett sådant ställe.”

FREIDA WALDEN

medicinsk turism här i Algodones, som en del i turistmyndighetens strategi för att locka ännu fler besökare. 2016 spenderade hälsoturisterna nästan sju miljarder kronor i delstaten, varav över 400 miljoner här i byn.

NÄR HON KOMMER ur tandläkarstolen vill Freida Walden tagga sitt besök på Facebook och får hjälp av Herminia Marín att hitta klinikens

sida. När hon ”checkat in” ler Walden stort och visar upp sina fixade tänder.

– Snuggt va? Nu är de i alla fall funktionella.

HON TYCKER ATT hela idén om att bygga en mur längs gränsen är löjlig och att USA i stället borde arbeta tillsammans med Mexiko för att lösa de problem som finns.

– Jag tycker att Trump är den största idioten på jordens yta. Jag är helt enkelt inte imponerad av honom alls och önskar att han kunde försvinna.

Hon är färdig för i dag, men har fortfarande en tand kvar som behöver dras ut.

– Den gör ont och är infekterad, så jag måste komma tillbaka, troligtvis om 3-4 veckor. Jag vill ge det här tid att läka först och slappna av lite. Men jag kommer tillbaka och när jag gör det så kommer jag hit, för jag gillade verkligen den här tandläkarmottagningen.

På plats i Algodones

Text och bild: ÅSA WELANDER